

עם החיילים המצריים שהיו מוצבים מולנו. הצטערנו על שבפגישה הנוכחית סירבו המצרים להחליף עימנו אפילו משפט אחד.

חלונות צבועים

באוטובוס

הסטודנטים העזתיים ניראו עיי פים. תהליך הרישום המסורבל בקהיר, והנסיעה לכאן, נמשכו חמש שעות. אך בניגוד לעמיתיהם, שבאו מסוריה, הם לא היו ממורמרים והתנהגו בטבעיות ובעלי זות.

הסטודנטים נשאו עימם, נוסף לחפציהם האישיים, גם מתנות להוריהם. הבחורים הביאו לרוב רדיו-טרנזיסטורים נוצצים, ואילו הבחורות נשאו כלי ריקמה או תמור גות צבועות בצבעים עזים.

אחד הבחורים הביא עימו אפניים קטנים, משומשים, כנראה תשורה לאחיו הצעיר. צעיר אחר החזיק בדובון מחומר סינתטי, שיוצר בסין העממית. מיספר לא מבוטל של צעירים נשאו עימם גיטרות.

שיבת אוטובוסי אג"ד ניצבו בשורה בזה אחר זה, חלונותיהם צבועים בשיכבה צבע כהה, ולפני שורת המושבים הראשוני נה ניצב מיתקן שמנע מהנוסעים כל אפר שרות לראות מה מתרחש מחוץ לאוטובוס. בינתיים היו החלונות פתוחים. ההוראה רות קילומטרים, יש לסגור את כל החלונות כדי שהנוסעים לא יוכלו לזהות מית קנייצא בשטח. ידענו כי הנסיעה לא

כתב „העולם הזה” זאב יפת (שמאל)

ששירת במילואים, ליווה סטודנטים

פלסטיניים מצריים ומסוריה, ומדווח:

מתחת לברכי. על המושב, היה מוטל עיתון הארץ, אותו קיבלתי בבוקר.

ישראל

סופר-מדינה

אחד הסטודנטים שישב לא הרחק ממני, ושבהמלך השיחה נסתבר לי כי הוא לומד שנה שלישית כלכלה, ביקש לעיין בתמונות. הוא הופתע כאשר דיפדף בי עיתון וגילה בו מספר רב של עמודים. היה סבור כי העיתונים בארץ מופיעים במתכונת קטנה של ארבעה עמודים בלבד. שפע מודעות-הפירסומת משך את לבו. הבחור שאלני אם נכונות הידיעות שהיו פיעו לאחרונה בעיתוני מצריים, כי חלה הידרדרות בערכה של הלירה הישראלית. השבתי שאני מגיה כי אכן חלה הרעה מסויימת בערכה של הלירה. הבחור הוסיף ושאל אם נכונות הידיעות כי הוטלו מיסים כבדים חדשים על העם, שיפגעו קשות ברמת-החיים של העובדים.

השיבות כי אכן הוטלו מיסים חדשים, וכי כל מפרנס ייאלץ עתה לעמול יותר קשה כדי לשמור על רמת-חיו הנוכחית. על שיטת תוספת-היוקר המפצה את השכני רים חלקית על אובדן ערך כספם, לא שמע הסטודנט מימיו. הוא נראה מופתע, ותחתי לה לא נטה להאמין כי שיטה זו אכן נהוגה בישראל.

סטודנט לכלכלה זה, כשאר חבריו הסטור דנטים, גילה כלפי ישראל יחס דורמשעי. משך כל השעות הארוכות ששוחחנו, חזרה

הצאייות מיני בקונטרה

תופעה זו שוב ושוב. מחד נצטיירה ישראל מתוך קיטעי-מישפטים ופליטות-פה שלהם כ„סופר-מדינה”, כענק תעשייתי — ומאיי דך נשמעה צלילים מסוויים אבל חדים ש- טענו שישראל אינה אלא ננס הנתמך על ידי ארצות-הברית, מדינה שצבאה נמצא בנסיגה לעומת הצבא המצרי.

באל-עריש נפרדנו מהסטודנטים. לחצנו ידיים כאילו היינו ידידים ותיקים. אנשי- המכס החלו בודקים במיטעניהם, ואילו אנו פנינו למאחז הצבאי שלנו באחד ממחנות הפליטים ברצועה.

הסטודנטים המצריים גילו בוודאי כי השד הישראלי אינו גורא כל-יך, ואילו אנו גילינו כי כל עוד מרבית הסטודנטים הפלסטינים לומדים במצריים ולא בסוריה, קיים סיכוי שלא ירחק היום ונוכל להגיע לידי הבנה.

לשלום בתנועת-יד. פשוט התעלמו מהי בדואים, כאילו היו אוויר שקוף. כאשר מחזה זה נישנה פעמיים ושלוש, שאלתי את היושבים סביבי מדוע אין הם משיבים ברכה לבדואים המריעים להם.

„אלה בדואים”, השיבו הסטודנטים בכיי סול. התנהגות זו הפתיעה אותי, משום שעמדה בניגוד גמור לכל כללי הנימוס הטובים שהללו הפגינו עד כה. אך בהירי- הור שני נזכרתי כי התנהגותם של תושבי הרצועה לבדואים אינה שונה מזו של הסטודנטים. פעמים רבות, כאשר פיטרלנו במחנות-הפליטים, היינו, בשעת המנוחה, נכנסים לשיחות עם צעירי המקום. הללו גילו יחס של בוז תהומי כלפי הבדואים, התייחסו אליהם כאל חיות המחבלות בי רכושם. מתגנבות בלילות, משחיתות את עצי הפרדסים ועושות שמות בגני-הירק.

באוטובוס שהוביל את הסטודנטים שבאו מסוריה, היה ההבדל תהומי.

אולם, נראה שבכל קבוצת בני-אדם חייב תמיד להימצא „ג'וקר”. עוד אנחנו משור חתים בנושאים כלליים ומשוויים תוכניות לימודים, פנה אלי לפתע אחד הבחורים, שעד כה לא נטל כל חלק בשיחה, ואמר בנימה לגלגנית: „בפעם הקודמת באנו לחופש-תיקיץ מהסואץ, הפעם אנו באים מקנטרה. תמהני מהיכן נגיע בפעם הבאה.” לרגע נשתררה באוטובוס דממה קפואה. הבחורים שישבו סביב השואל היפנו לעברו מבטי-זעם. שרר בינינו מעין „קוד” מוסכם שלא לשוחח בנושאים פוליטיים. השאלה הלגלגנית של הבחור הביכה את הנוכחים. החלטתי, כפי שנהוג לומר בצה"ל, „לסי גור” איתו את החשבון, והשבתי כי בפעם הבאה שייבקר בעזה, ההעברה לא תבצע בחום המדבר בקנטרה, אלא בצל הדקלים הגבוהים שבמרכז קהיר.

לקול צחוקם של הנוסעים חוסלה התק רית, ואנו המשכנו לשוחח בחופשיות.

כל הסטודנטים שעימם שוחחתי ניסו ליצור בי את הרושם כי הם מתפעלים מהמצרים וכי לדעתם, רמת הלימודים באר ניבירטיאט עונה בהחלט על דרישותיהם. אולם ניתן היה לקלוט, בין השורות, נימה ברורה של ספקנות לגבי מיספר נושאים. רמת-החיים הנמוכה במצריים הציקה להם, הביורוקרטיה הממשלתית הטרידה אותם. לא היה ברור להם אם המצרים מחשיבים אותם, את הפלסטינים, כערכם.

הסטודנטים שבאו מסוריה, לעומתם, איר תם אספנו מקוניטרה, היו ממורמרים ואר כולי-שיגאת. הסטודנטים המצריים לא הניי חו לי להרגיש אפילו לרגע, כי אני אישית או כלל ישראל שנואים עליהם עד בחילה. אצל הסורים נוצרה הרגשה זו כבר מת ילית הנסיעה. העובדה היחידה שניחמה אותי הייתה שניתן היה להבין מדבריהם כי גם הסורים אינם חביבים עליהם כלל, וכי רמת הלימודים בסוריה ירודה, והם לומדים באוניברסיטאותיה רק משום ש אינם מצליחים להתקבל למכללות במצריים.

במקום מסויים לאורך הדרך הראשית ניתנה רשות לפתוח את החלונות. גלי אוויר מדברי לוהט שטפו אותנו, אולם הם היו גיפלאים בהשוואה לקיטור המהביל הרטוב שעמד באוטובוס הסגור.

בדרכנו חלפנו על פני מיספר מקומות יישוב בדואיים. הבדואים זיהו את הסטודנטיים לפי החלונות הצבועים של האוטובוסים. הם נאספו לצידו הכביש, נפגפו בידי הם והריעו בהתלהבות לבאים. להפתעתי, איש מבין הסטודנטים לא טרח כלל להשיב

תהיה נעימה, וכי הסטודנטים ואנו, החיילים המלווים אותם, „נתבלש” בחום הכחד ש- ישרור בכלי-הרכב הסגורים. בכל אוטובוס היו שני מיכלי מים. אחרי הנסיון המר עם הסטודנטים שבאו מסוריה, הסברנו למצרים כי המים עומדים לרשור תם, וכי רצוני שלא ירבו בשתייה. כדי שכמות המים תספיק להם לכל הדרך האי רוכה.

החבריה מצריים התנהגו בצורה מכור בדת. החום באוטובוס החונה היה כבד, הצמא היכה ביושבים, אך בכל פעם שהי בחורים באחד האוטובוסים רצו לשותות, שלחו נציג כדי לשאול אם מותר להם להשתמש במים. זואת, כאמור, על אף שבכניסתם לכלי הרכב הודענו להם כי המים לרשותם.

הסורים, לעומתם, השתמשו במים לשי טיפת ידיים ופנים. עדי-מהרה נותרו בלא מים, ואו סילקו, בלא בושח, את המים מממיות החיילים המלווים. לאחר-מכן גבי בו את מנות המזון של החיילים, ורקנו אותן וטינפו את כל סביבתם.

מיספר סטודנטיות הגיעו לנקודת א"ם כשהן לבושות בחצאיות-מיני. כאן פרשו לשירותים והחליפו בגדיהן בלבוש צנוע יותר.

אחד הבחורים, שמשך את תשומת לב הישראליים היה בלונדי תכול עיניים, גבה קומה ולבוש מכסי ג'ינס. הוא ניראה כביטניק אמריקאי לכל דבר. למרבה ההפי תעה הסתבר כי אביו רוסי ואמו ערבית, וכי הוא מתגורר בבית-החון אשר ברצועת עזה. אותה עשה טרם שיערתי כי כעבור ימים אחדים אני עתיד לשוב להיפגש עימו. מקץ שעתיים נסתים הרישום, ושירת המכונות יצאה לדרכה. במחצית השעה הראשונה סבלנו קשות מהחום, משום שנאלצנו לנסוע בחלונות סגורים, אבל כיוון שמצב הרוח באוטובוס היה מרומם והסטודנטים היו נרגשים מאד לקראת הפגישה עם בני מישפחותיהם, חלף הזמן במהירות.

הבדואים

אבק אדם

מרגע תחילת הנסיעה לא חדלו הבחורים סביבי להושיט לי דברי-מתיקה או סיגריות. מובן שרוקנתה מכיסי כל דברי-מתיקה שהיה לי, כדי להשיב למכבדי. ממש התיידדנו. אלה היו חברי נחמדים, מלאי חושי-המור. כשאני משוה את האווירה הלבבית ששררה באוטובוס זה, לאווירה הקפואה והחשדנית ששררה

אבטיח בעזה בשוק מחנה הפליטים בג'יבאליה. מחירי הפירות והירקות בשוקי הרצועה זולים להדהים. משה תמיר (שמאל) מחזיק בידיו אבטיח שמישקלו 4 ק"ג, אותו קנה תמורת לירה ישראלית אחת. מחירי התוצרת החקלאית מסוגים אחרים זולים באותה מידה עומה.